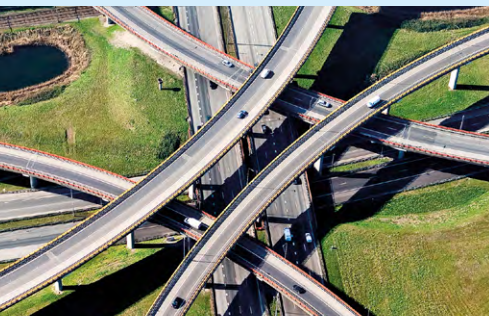

november-december 2017

Het lectoraat Transportveiligheid bevordert het veilig transporteren van goederen over water, weg, spoor en buisleidingen en van grote groepen mensen over water, weg en spoor. Wij zijn actief op alle onderdelen van de veiligheidsketen, zowel risicobeheersing als incidentbestrijding, en richten ons op die incidenten waarbij een bovengemiddeld beroep wordt gedaan op de hulpdiensten. Het lectoraat Transportveiligheid is onderdeel van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV).

Gebruikersonderzoek van het Handboek Incidentbestrijding op het water

Om kennisdocumenten actueel te houden, heeft het IFV onderzoek gedaan naar het gebruik van het Handboek Incidentbestrijding op het water, zowel bij de veiligheidsregio's als bij betrokken ketenpartners (Rijkswaterstaat, Inspectie L&T, havenbedrijven, beroepsvaart).

Actualisering handboek

Het onderzoek heeft opgeleverd dat het handboek bekend is bij hen die direct betrokken zijn bij de voorbereiding op en bestrijding van incidenten op het water. De inhoud voldoet nog steeds, maar er zijn suggesties op onderwerpen en beschrijvingen die niet meer actueel zijn, of in de praktijk anders blijken te werken. In de afgelopen jaren hebben veiligheidsregio's en ketenpartners hun afspraken meer en meer gezamenlijk vastgelegd (IBP's, convenanten). Ook hebben diverse bijeenkomsten geholpen bij het uitwisselen van kennis en ervaring. Dit heeft geleid tot de conclusie dat het handboek in de huidige vorm gehandhaafd kan blijven, met als toevoeging een 'erratum' van actuele beschrijvingen en termen.

Praktische uitwerkingen gewenst

Verder is er behoefte aan meer praktische uitwerkingen als aanvulling op het huidige handboek. Met name daar waar het gaat om opleiden, trainen en oefenen, maar ook om het communiceren met de doelgroep, moeten de ervaringen van alle betrokkenen structureel gedeeld en geborgd worden met aanvullende documenten op het handboek. Een werkgroep van direct betrokkenen gaat met een actualisatie aan de slag en het lectoraat Transportveiligheid zal het Ketenoverleg Veiligheid op het water (VR's en ketenpartners) ook in 2018 faciliteren. Op deze wijze zullen alle resultaten worden meegenomen in de jaarlijkse update van het handboek.

Info:

hans.spobeck@ifv.nl

sjoerd.wartna@ifv.nl

Waterstof: stof tot nadenken

Het zal je niet ontgaan zijn: Nederland staat voor een grote verandering in haar energiebeleid. Deze zal duurzamer moeten, zo valt te lezen in het Energierapport van het Ministerie van Economische Zaken:¹ Transitie naar duurzaam. Duurzaamheid is ook een van de veelvoudig terugkerende sleutelbegrippen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) van ons kabinet² en dan met name in de eerstgenoemde strategische opgave: naar een duurzame en concurrerende economie.

Waterstofvoertuigen

Feitelijk (lees ook de publicatie van de Raad voor de Leefomgeving van december 2017) vragen dergelijke grote veranderingen om minder gebruik van fossiele brandstoffen en meer gebruik van schonere brandstoffen³ zoals waterstof. Waterstof wordt met zuurstof uit de lucht omgezet in elektriciteit en water. Die elektriciteit wordt opgeslagen in een accu en gebruikt om elektromotoren aan te drijven.⁴

De ontwikkelingen gaan snel: autofabrikanten zoals Hyundai (ix35) en Toyota (Mirai) hebben hun eerste modellen al op de weg. Ook zwaardere voertuigen zoals bussen en trucks lijken de transitie binnen zeer afzienbare tijd te gaan maken.⁵

Tabel 1. Potentiële toename van waterstofvoertuigen en –tankstations in Nederland tot 2050.

	2017-2020	2020-2025	2025-2030	2030-2050
Personenauto's	1.500-2.000	15.000	100.000-200.000	2,5-3 miljoen
OV bussen	50-100	250-500	1.000-2.000	
Tankstations	15-20	20-80	50-200	

Opletten bij incidentbestrijding

Hoewel veiligheid bij fabrikanten hoog in het vaandel staat is het wel degelijk opletten geblazen: incidentbestrijding van ongevallen met hun voertuigen vormt namelijk niet hun core business. Voor incidentbestrijding is waterstof wel degelijk iets anders dan andere brandbare gassen:

Gevaren waterstofgas in vergelijking met andere brandstoffen:

- > Niet waar te nemen met zintuigen bij normale druk (1 atm) en temperatuur (20°C)
- > Lagere of gelijke ontstekingsenergie
- > Grotere ontvlambaarheidsrange
- > Onzichtbare vlam overdag in een schone omgeving (dus vlam direct vanuit opening in de vrije lucht)
- > Hogere vlamtemperatuur
- > Lagere stralingswarmte
- > Hogere brandsnelheid
- > Hogere energiewaarde per eenheid van gewicht, wat leidt tot een krachtiger explosie

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/01/18/energierapport-transitie-naar-duurzaam>

² <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet/nationale-omgevingsvisie>

³ http://www.rli.nl/sites/default/files/kennisnotitie_energietransitie_en_leefomgeving_def.pdf

⁴ <http://www.ev-centrum.nl/nieuws/de-waterstofauto-hoe-werkt-het>

⁵ https://www.han.nl/onderzoek/nieuws/energietransitie-waterstof/_attachments/presentatie_alexander_habl_h2_h11_mei_2017.pdf

Volop aan de slag met waterstof

Het lectoraat is volop bezig met waterstof. We trekken met de NEN en het Nationaal Waterstof Platform op in het kader van het opstellen en uitvoeren van een veiligheidsprogramma rondom waterstof. We hebben als lectoraat een literatuurstudie uitgevoerd naar veiligheidsaspecten en incidentbestrijding omtrent waterstofvoertuigen. Begin 2018 starten we met een eerste bijeenkomst van de Community of Practice waterstof (CoP), waarin we met publieke én private partijen een beeld proberen te vormen van de ontbrekende kennis en bestaande behoeftes omtrent waterstofveiligheid. Met Brandweer Nederland hebben we gepubliceerd over Waterstofveiligheid en incidentbestrijding. Last but not least geven we als lectoraat ook regelmatig presentaties bij symposia over het belang van goede informatie over de veiligheidsaspecten van H₂ voor beheersing van de risico's alsook voor een juiste bestrijding van H₂-incidenten.

Kortom, ook bij waterstof hebben we met een innovatie van doen die vraagt om het verbinden van ketens (risicobeheersing en incidentbestrijding) en smeden van netwerken (zoals met bijv. de NEN en de eigen CoP).

Info:
nils.rosmuller@ifv.nl

Lectoraat Transportveiligheid levert bijdrage aan jaarcongres Relevant 2017

Op donderdag 14 december 2017 vond het jaarlijkse externe veiligheidscongres Relevant plaats in De Fabrique in Utrecht. Het congres werd bezocht door ruim 200 deelnemers, afkomstig uit gemeenten, provincies, veiligheidsregio's, bedrijfsleven en adviesbureaus. Centraal stonden dit keer de veranderingen die de Omgevingswet voor het werkveld met zich meebrengt.

Workshop Omgevingswet en Basisnet

Het congres was opgedeeld in twee plenaire delen en drie rondes met deelsessies. Het lectoraat Transportveiligheid leverde een bijdrage aan de infosessie 'LNG, andere incidenten, anders oefenen' van de Kennistafel LNG. Daarnaast verzorgde het lectoraat de workshop 'Omgevingswet en Basisnet: uitdagingen voor lokale veiligheidspartners'. In deze workshop verkenden wij met de deelnemers de mogelijkheden om samen met lokale partners invloed uit te oefenen op gemeente- en regiogrensoverschrijdende veiligheidskwesties rondom het vervoer van gevaarlijke stoffen.

Na een korte introductie over de hoofdlijnen van de Omgevingswet (zes instrumenten), het Basisnet en de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van omgevingsveiligheid (aandachtsgebieden en voorschriftengebieden) gingen de deelnemers in groepen aan de slag met een (spoor)casus. Zij dachten elk vanuit een gegeven rol na over mogelijke maatregelen om een voorgenomen ontwikkeling, grenzend aan het spoor, veilig mogelijk te maken. Daarnaast bespraken zij mogelijkheden om deze maatregelen te verankeren middels de instrumenten van de Omgevingswet. Er ontstonden levendige discussies, waarbij veel maatregelen genoemd zijn, zowel op gebiedsniveau als op gebouwniveau maar ook op intergemeentelijke afstemming. Het meest genoemde instrument om de maatregelen te verankeren was het omgevingsplan. Een uitgebreid verslag van de sessie en de presentatie verschijnen op de [website van VVM](#).

Info:

nils.rosmuller@ifv.nl

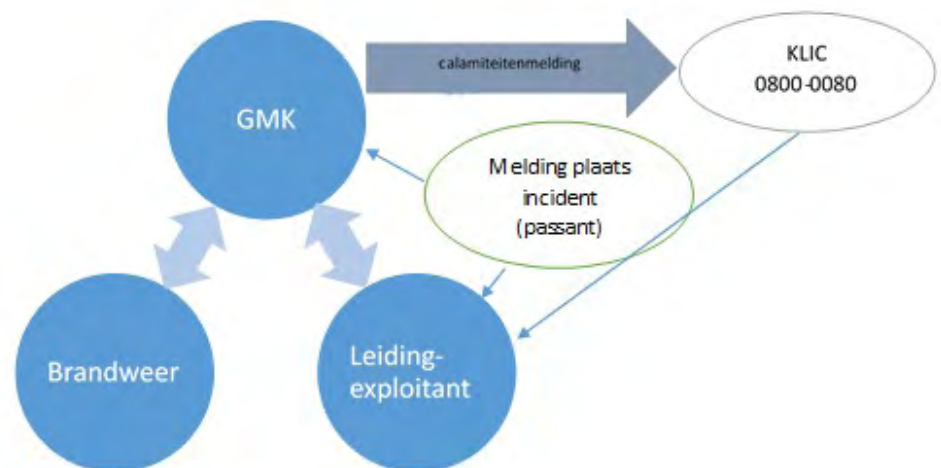
nancy.oberije@ifv.nl

Handreiking Voorbereiding Bestrijding Buisleidingincidenten gereed

In april vorig jaar berichtten we dat we met de actualisatie van de handreiking voor optreden tijdens buisleidingincidenten (2006) aan de slag gingen. Dat is door een projectgroep bestaande uit het bedrijfsleven, brancheorganisaties en veiligheidsregio's, onder leiding van de lector Transportveiligheid voortvarend aangepakt. De nieuwe handreiking is afgerond en wordt waarschijnlijk in februari 2018 vastgesteld. Daarna is deze te downloaden via www.ifv.nl/kennisplein.

Brochure al beschikbaar

Vooruitlopend daarop is al wel een brochure gemaakt waarin in het kort is aangegeven wat de huidige stand van zaken is m.b.t. de buisleidingincidentbestrijding in Nederland. En dat het bij buisleidingincidenten vooral gaat om de informatie-uitwisseling en een goede afstemming tussen brandweer en leidingexploitant in het veld.

De brochure is te downloaden via [onze website](#). De handreiking wordt in het voorjaar van 2018 op verschillende plaatsen door het IFV gepresenteerd.

Info:
sjoerd.wartna@ifv.nl

Vooraankondiging

Lectoraat Transportveiligheid: Innoveren is investeren

Donderdag 22 maart 2018, Automotive House Helmond

22 maart 2018: Lectoraat Transportveiligheid, innoveren is investeren

Het Lectoraat Transportveiligheid is in 2017 volop in beweging geweest. Bent u benieuwd waarmee? Dat laten wij u graag op 22 maart zien en horen tijdens de jaarlijkse Transportveiligheidsdag. De combinatie van kennis maken en kennismaken geven wij graag samen met u vorm op het thema: innoveren is investeren. Kijk voor meer informatie en aanmelden op onze [website](#).

Nils Rosmuller medeauteur van hoofdstuk in Lessen uit crises en mini-crisis 2016

In november 2017 is de bundel Lessen uit crises en mini-crisis 2016 verschenen. Een van de hoofdstukken in dit boek gaat over het incident met het binnenvaartschip bij de stuwdam bij Grave. Nils Rosmuller is als lector Transportveiligheid medeauteur van dit hoofdstuk. Kijk voor meer informatie op onze [website](#).

Wilt u ook op de hoogte blijven van het laatste nieuws van het lectoraat Crisisbeheersing? Meld u dan aan via de website van het IFV.

Redactie

Nils Rosmuller,
lector Transportveiligheid

Hans Spobeck,
programmamanager

Meer informatie

Lectoraat Transportveiligheid
op www.ifv.nl

info@lectransportveiligheid.nl

Deze nieuwsflits verschijnt eens per twee maanden. Wilt u deze nieuwsflits niet langer ontvangen? Meld u af via info@lectransportveiligheid.nl